

SAGNET OM JORDRASET PÅ DOLVA

SH 1950 KD

Navnet Dolva er et gammelt navn. Det hette opprinnelig Dalvin, som siden er blitt til Dolvin, og så til Dolva. Dalvin betyr grassletta i Dalen. - Dolva er antakelig den eldste buplass i Mælum. Det fortelles at Dolva har vært en stor gård med store skogvidder. Den skal først være blitt delt mellom to jenter. Dolvajordet var ei stor slette mellom det nåværende Dolva og Ilemoen. Ved Sti lå det et tjern. Det sies at «Rønningene» da stod under vann. Der er nå havna til Dolhus. Fra tjernet rant det ei elv under Kirkefjellet, og videre mellom Hegna og Mælumskogen ut i Mælumelva. Ved Merkensdal merka de tømmeret, som så blei fløtet ned elva. Navnet Merkensdal skal komme av tømmermerking. - Andre interessante navn fra samme strøk er Fiskedalen og Fiskarberget. Fiskarberget er en liten fjellrygg, som så å si går loddrett ned i dalen. Vannet skal ha stått nesten til toppen av berget. Der satt de og fiska, derav navnet. (Nå er det hverken vann eller fisk der).

Så var det en pinseaften eller kanskje pinsedags morgen.

Årstallet vet vi ikke. En mener det muligens kunne være i 1640, - men det 14. århundre er også nevnt, - at raset gikk. Enkelte utsagn kaller det også jordskjelv. Det kom med bulder og brak og forandret hele landskapets utseende. Elva tok nytt løp, og grov seg fram nede i Valsskogen, nedenfor den såkalte Leirabrua. Der hvor det før var slette, blei det nå dal, bakker, hauger og tildels myr, og midt i alt dette brøyta elva seg nytt leie. Skogsnaret mellom Ilemoen og Dolva må så å si ha søkket rett ned i jorda. På Ilemoen hos Abraham Hustvedt har de under grøfting støtt på tildels store trær som lå «hulter til bulter» ca. en meter under jordskorpa. Han skal visstnok ha noen slike stokker liggende hos seg ennå. De er ganske friske i veden. I Ilemohavna skal også være forsvunnet en hest i et myrhull da raset gikk. Da raset kom, stod en gutt på Dolvajordet. - Jorda brast under han, og stedet kalles Bresten den dag i dag. (På jordet til Wærstad). Bresternyra har også fått navnet sitt av dette. En mann som hette Åsold, var på vei fra Dolva til Ilemoen med to hester da ratet kom. Mannen greide seg, men hestene forsvant.

Tjernet er ikke mer nå, og i dalbunnen renner ei elv omgitt av frodige marker. Høyt oppe i en av bakkene på Sti ligger Fiskarberget. - Elva renner nå mellom Dolhus og Dolvajordet og fram gjennom skogen til Mælumelva. Det har siden ned gjennom tidene gått mange småras i bakkene langs elva. Dolva er delt opp i flere gårder, og den gården som det gikk verst ut over, har mindre skyld enn de andre Dolvagårdene. Det har vært en beskrivelse av raset. Noen sier den var skrevet på skinn, andre at det var på pergament. Den blei oppbevart på Dolva, men blei utlånt sammen med et annet gammelt dokument, og er ikke siden kommet til rette.

Århundrer er nå gått siden hin pinse. - Slekter er gått i grav, og andre er kommet. Mangt og mye er forandret, men ennå lever fortellingen om det store raset på folkemunne.